

Mezi přírodou, kulturou a uměním v Radíkově u Olomouce

Mgr. Jan Blažek

První zářijový týden probíhal v Radíkově u Olomouce tradiční adaptační kurz pro studenty prvních ročníků Střední průmyslové školy strojnické Olomouc. Smyslem kurzu je, aby se noví studenti lépe poznali v neformálním a přírodě blízkém prostředí, a utužili kolektiv zvláště prostřednictvím společných sportovních a herních aktivit. Letošní ročník byl trochu výjimečný v tom, že se během něj studenti seznámili také se vzdělávacím programem Projekt PKL, jehož pilotní ověřování probíhá také na této moravské škole.

Projekt PKL (Příroda, krajina a lidé pospolu) se zaměřuje na pokrytí průřezových témat ve výuce, zvláště pak environmentální a multikulturní výchovy. PKL se pohybuje na vratké hranici přírodního a kulturního. Přitom tuto hranici neustále problematizuje. Ústředním pojmem PKL je člověk jako bytost, v níž jsou rovnou měrou zahrnuty obě dimenze, přírodní i kulturní. Pojem krajina přitom v názvu programu není náhodou. I o krajině mluvíme z hlediska toho, jak moc je kulturní (tedy ovlivněná člověkem) nebo přírodní (bez lidských zásahů). I toto rozlišení je však problematické. Pojem krajina totiž patří – stejně jako pojem člověk – mezi jevy *právě z pomezí* přírody a kultury. Podobně je to se vztahem člověka a krajiny. Na jednu stranu je krajina obrazem nás, lidí, kteří ji obýváme, na druhou stranu krajina sama zpětně ovlivňuje a dotváří člověka. Právě tyto otázky odedávna vzrušovaly nejen myslitele a vědce, nýbrž i výtvarné umělce, kteří se s fenoménem skloubení světa přírody a kultury snažili vyrovnat.

Všechna tato témata byla pod širým prosluněným nebem v Radíkově jen nastíněna. Více je rozebrat bude možné až v dalších lekcích ve třídě. Prostor zde však byl právě pro to umění. Prožitková či tvořivě umělecká technika je často tím nejlepším způsobem, jak učinit první vhled do problematiky. Techniku zvanou CD Art zpracoval na motivy neznámého autora známý český ekopedagog Jan Činčera v knize *Výchova a budoucnost* (Brno 2005). Na první pohled nepatřičné spojení přírody s technickým artefaktem jako je CD ROM má v účastnících vyburcovat přemýšlení nad tím, co vlastně považujeme za krásné a jak je možno umělecky svébytně zvýraznit krásu přírody, aniž bychom jí výrazně ublížili. Technika je založena na myšlence dát studentům během jejich tvorby co největší volnost a nenásilnost. Při počtu okolo šedesáti studentů to bylo na hranicích zvladatelnosti, avšak i tak se v Radíkově objevila pozoruhodná díla a neotřelé nápady. Z nich vynikal do okolního prostředí citlivě zasazený a částečně i fungující CD kolovrátek, jenž poukázal na technické založení studentů, ale i další skupinová i individuální díla.

Nezbývá než doufat, že společná výtvarná činnost v rámci Projektu PKL přispěla také svou malou troškou k utužení mladého kolektivu během adaptačního kurzu.

Obr. 1 – CD kolovrátek

Obr. 2 – Motýl